

Yttrande över "Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60)"

Boverkets ställningstagande

Boverkets avgränsar sitt yttrande till utredningens förslag om att införa nya bestämmelser i miljöbalken, MB, och plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Boverket yttrar sig inte över övriga delar av utredningens förslag.

Boverket anser att utredningens förslag till nya bestämmelser i 7 kap. 16 § 4 MB och 9 kap. 3 d § PBL har så stora och uppenbara brister att det inte bör ligga till grund för lagstiftning. Boverket avstyrker därför att förslaget genomförs.

Boverkets synpunkter

I den föreslagna 7 kap. 16 § 4 MB anges att de förbud som enligt 7 kap. 15 § samma lag gäller inom strandskyddsområden inte ska omfatta vissa åtgärder som rör små byggnader och anläggningar om de inte har uppenbar negativ betydelse för strandskyddets syfte. I den föreslagna 9 kap. 3 d § PBL anges att det krävs särskilda skäl för att bygglov inte ska medges för en byggnad som omfattas av 7 kap. 16 § 4 MB. Särskilda skäl anges i paragrafen inte föreligga om den ändrade utformningen av byggnaden inte har uppenbar negativ betydelse i förhållande till de syften som framgår av PBL.

Boverket ifrågasätter inte att det finns ett behov av att underlätta och förenkla tillvaron för små företag. Enligt Boverkets uppfattning har dock utredningens förslag till nya bestämmelser i MB och PBL stora och uppenbara brister. Boverket beskriver i det följande några av de brister som Boverket anser att den föreslagna regleringen har.

- 7 kap. 16 § 4 MB omfattar små byggnader och anläggningar som ändras eller som uppförs på nytt som en ersättning för tidigare befintliga byggnader. I motiven till bestämmelsen finns det olika beskrivningar av vad som avses med små byggnader. Utredningen för exempelvis resonemang om Attefallshus och friggebodar och vad som kan eller ska

gälla för olika storlekar av sådana men de är delvis otydliga och återfinns framför allt inte på något sätt i själva bestämmelsen. Vilka anläggningar som avses utvecklas inte alls. För att bestämmelsen ska kunna förstås och tillämpas på ett rättssäkert sätt måste det anges tydligare vilka byggnader och anläggningar som bestämmelsen avser.

- Det föreslagna kriteriet i 7 kap. 16 § 4 MB för att små byggnader och anläggningar inte ska omfattas av strandskydd är att ändringarna inte har uppenbar negativ betydelse för strandskyddets syfte. Hur kriteriet ska tolkas förklaras dock inte närmare i bestämmelsen och är väldigt kortfattat beskrivet i motiven. Det är också oklart om kriteriet även avser uppförande av små byggnader och anläggningar som ersätter befintliga sådana. Det är antagligen avsikten men det framgår inte av bestämmelsen. För att bestämmelsen ska kunna förstås och tillämpas på ett rättssäkert sätt måste det i bestämmelsen och i motiven tydligare anges vad som närmare menas med kriteriet.
- 7 kap. 16 § 4 MB avser små byggnader och anläggningar. 9 kap. 3 d § PBL avser däremot enbart små byggnader. Det framgår inte av 9 kap. 3 d § PBL eller av motiven varför små anläggningar enligt 7 kap. 16 § 4 MB inte ska prövas i lov på samma sätt som små byggnader.
- I 9 kap. 3 d § PBL anges att det krävs särskilda skäl för att bygglov inte ska medges för de byggnader som avses i 7 kap. 16 § 4 MB. Bestämmelsen reglerar alltså inte lovplikten som sådan utan vad som ska gälla vid prövningen av en åtgärd som är lovpliktig. Det är därför inte logiskt att bestämmelsen är placerad under en rubrik som gäller undantag från bygglov. Om 9 kap. 3 d § överhuvudtaget skulle införas i PBL vore det lämpligare att placera den under rubriken ”Förutsättningar för bygglov” närmast före 9 kap. 30 § PBL eller under en ny rubrik ”Förutsättningar för att bygglov inte ska medges”. Eftersom små byggnader enligt motiven till 7 kap. 16 § 4 MB även verkar avse bygglovsbefriade byggnader enligt 9 kap. PBL är Boverket dessutom frågande till om de överhuvudtaget kommer att omfattas av bestämmelsen.
- I 9 kap. 3 d § PBL anges på ett språkligt mycket otympligt sätt med flera onödiga negationer att det krävs särskilda skäl för att bygglov inte ska medges. Särskilda skäl föreligger enligt utredningens förslag inte om den ändrade utformningen av byggnaden inte har uppenbar negativ betydelse i förhållande till de syften som framgår av PBL. Vad som närmare avses med ”den ändrade utformningen” och ”uppenbar negativ betydelse i förhållande till de syften som framgår av PBL” utvecklas inte närmare vare sig i bestämmelsen eller i motiven. I praktiken innebär förslaget dock att en hel del krav som normalt sett måste uppfyllas vid en bygglovsprövning inte behöver uppfyllas för de åtgärder som omfattas av 7 kap. 16 § 4 MB. Det kan handla om olika allmänna intressen som natur- och kulturvärden och tillgänglighet. Detta sätt att reglera prövningen av bygglov avviker helt från vad som gäller i övrigt i PBL där det anges vad som krävs för att bygglov ska ges och vilka krav

eller planbestämmelser som det får göras avsteg från. Det är enligt Boverkets uppfattning mycket tveksamt om utredningen utrett och insett konsekvenserna av förslaget i denna del.

- Den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 16 § 4 MB undantar de aktuella byggnaderna och anläggningarna från bestämmelserna om strandskydd. Därmed kommer till skillnad mot vad som är fallet vid en dispensprövning ingen prövning att ske inom ramen för MB annat än i de fall det i efterhand skulle bli fråga om tillsyn enligt MB på grund av felaktig tillämpning av bestämmelsen. Det innebär att det i praktiken är byggnadsnämnden som inom ramen för en lovprövning ska ta ställning till om en lovansökan avser sådant som omfattas av 7 kap. 16 § 4 MB, dvs. att det är fråga åtgärder på sådana byggnader som bestämmelsen avser och att åtgärderna inte har uppenbar negativ betydelse för strandskyddets syfte. Det hade enligt Boverkets uppfattning varit naturligare om den bedömningen hade skett dessförinnan inom ramen för en miljöbalksprövning. Det sätt att reglera gränssnittet mellan MB och PBL som utredningen föreslår anser Boverket behöver övervägas i ett större sammanhang. Det hade till exempel varit lämpligt att den utredning som nyligen genomförde en översyn av strandskyddslagstiftningen behandlat frågan.

Avslutningsvis noterar Boverket att Bygglagsutredningen nyligen har genomfört en heltäckande översyn av reglerna om lov i plan- och bygglagsstiftningen (SOU 2021:47). De förslag som Bygglagsutredningen presenterat syftar till att ta bort många särregleringar av lovplikten och lovprövningen. Trots att båda utredningarna presenterade sina betänkanden samma månad har den nu aktuella utredningen uppenbarligen inte samordnat sitt förslag om att införa en ny bestämmelse i 9 kap. 3 d § PBL med Bygglagsutredningen.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit jurist Lars Brask. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson och enhetschef Frida Jonsson deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Lars Brask
jurist

Kopia till:

lars.arell@regeringskansliet.se

catherine.versini.bovin@regeringskansliet.se